

Justitiedepartementet
Dnr JU2021/03004

Yttrande över betänkandet Skärpta straff för brott i kriminella nätverk (SOU:2021:68), Dnr 00557/2021

Beskrivning av ärendet

Helsingborgs stad har fått möjlighet att yttra sig över betänkandet Skärpta straff för brott i kriminella nätverk SOU 2021:68.

Bakgrund

I Helsingborg bedrivs sedan ett antal år ett systematiskt förvaltningsöverskridande säkerhets- och trygghetsarbete. Tillsammans med Lokalpolisområde Helsingborg har vi en samverkansöverenskommelse som anger nedan övergripande mål för stadens brottsförebyggande- och trygghetsarbete, dessa utgör även inriktningen för den föreliggande aktivitetsplanen. Betänkandets förslag underlättar för staden i detta arbete.

- Att Helsingborg är och uppfattas som en trygg och attraktiv stad för boende, näring och besökare
- Att den etablerade organiserade brottsligheten minskar och att nyetablering förhindras
- Att all narkotikahantering aktivt bekämpas.

Betänkandets innehåll är relevant för stadens brottsförebyggande arbete inom den sociala preventionen. Den har som utgångspunkt att människors benägenhet att begå brott grundläggs tidigt i livet och att den är ett resultat av individuella egenskaper och social integration i samhället. Insatserna syftar till stor del till att motverka att unga personer börjar begå brott eller återfaller i brottslighet efter att ha avtjänat straff. Insatserna, som ofta är långsiktiga, syftar till att stärka självkontrollen (och därmed stärka förmågan att motstå frestelser och provokationer) och de sociala banden till samhället.

Angående ansvarsförskjutning för den sociala preventionen och konsekvenser för Socialtjänstens verksamhet

Betänkandets förslag syftar till att det ska dömas ut längre och i viss mån även fler fängelsestraff än idag. Individer, både vuxna och unga, som lagförs för brott där föreslagen lagstiftning är tillämplig, hamnar alltså i större utsträckning inom kriminalvårdens ansvar i stället för socialnämndens. Ansvaret för att jobba med enskilda individer, att stötta dem till att lämna kriminell livsstil, faller i större utsträckning på statens ansvar via Kriminalvården innan kommunala verksamheter kopplas in i samband med att verkställandet närmar sig avslutat.

Socialnämnden påpekar att en straffskärpning påverkar socialtjänstens verksamhet i flera olika avseenden. Exempelvis skyldigheten att enligt lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, upprätta ungdomskontrakt och genomföra ungdomsvård som framstår som tillräckligt ingripande i förhållande till brottet som har begåtts. En straffskärpning innebär således att kraven på Socialtjänsten vad gäller ungdomskontrakt ökar.

Vidare vill vi betona att Kriminalvården behöver säkerställa att det skapas fler platser på landets anstalter och häkten för att möta det kommande behov som kommer att uppstå.

Vi ser mycket positivt på att fler brott föreslås innebära häktning för omedelbar konsekvens vid grova brott men ser det som viktigt att kommande lagstiftning tydliggör:

- Kriminalvårdens ansvar avseende arbetet med att få individer att bryta sin kriminella bana
- Ansvarsfördelning och gränssnitt mellan kriminalvården och socialtjänsten i hemkommunen
- Vikten av att tiden på anstalt ska bidra till god förmåga att återanpassas till samhället.

Angående konsekvenser på sekretesskydd

I betänkandet föreslås ett antal straffskärpningar som påverkar skyldigheten att vid begäran från annan myndighet lämna ut uppgifter som annars är skyddade av sekretess bland annat 26 kap. 1 § Offentlighets- och sekretesslagen (OSL). Detta underlättar andra myndigheters arbete med att beivra brottet vilket är positivt.

Dock innebär det, som socialnämnden beskriver i sitt yttrande, möjligen negativa konsekvenser för socialtjänstens arbete med enskilda individer. Detta då det i större utsträckning finns möjlighet, eller risk, att information som lämnas till socialtjänsten förs vidare vilket kan försvåra deras möjlighet att skapa relation och jobba i förtroende med enskilda individer.

Socialnämnden framhåller vidare att det nya föreslagna brottet, främjande av ungdomsbrottslighet, är straffskalan och placering i Brottsbalken (16 kap.) sådan att socialnämnden är förhindrad att lämna ut uppgifter om brottet till myndigheter som har till uppgift att beivra det, trots att brottet begås mot ett barn. Socialnämnden har i dagsläget möjlighet att lämna ut uppgifter för brott mot barn som föreskrivs i 3, 4 eller 6 kap. Brottsbalken i enlighet med 10 kap. 21 § OSL.

Vi tar tillfället i akt att påtala behovet av en lagändring som innebär att kommuner omfattas av Lag om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot organiserad brottslighet (2016:774). Detta för att kommunens verksamheter med sin lagstiftning och lokalkännedom ska få delta fullt ut i den lokala myndighetssamverkan, även på individnivå mot personer som sysslar med ex. arbetslivskriminalitet och välfärdsbrott.

Angående digitaliseringens påverkan på brottsligheten

Det är värt att poängtera att digitaliseringen i samhället skapar möjligheter men också sårbarheter, att det är viktigt att lagstiftning utformas på ett sätt så den är användbar även när brottsmetoder utvecklas. Kriminella element söker ständigt svaga punkter i samhället att utnyttja för att skaffa sig makt och pengar. Ny lagstiftning behöver utformas för att möta en utveckling som ännu känns avlägsen för att inte bli inaktuell inom en mycket snar framtid.

Sammanfattning

Helsingborgs stad delar uppfattningen att åtgärder krävs för att möta de senaste årens ökade antal skjutningar och sprängningar. Vi ser lokalt att brottslighet sker med koppling till kriminella nätverk och grupperingar, exempelvis inom narkotikahandel och våldsbrott. Denna verksamhet involverar unga redan i tidig ålder vilket gör att skärpta straff så som betänkandet föreslår inte är den enda åtgärden som behövs. Vi jobbar därför brett genom att stärka socialtjänstens- och skolans förebyggande arbete, stötta föräldrar och involvera civilsamhället för att skapa goda uppväxtvillkor som ger barn och unga med god självkontroll och starka sociala band till samhället.

Helsingborg den 3 november

Peter Danielsson
Ordförande